

Laboratorium Izotopowe
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
ul. Dziegiełowa 27
61-680 Poznań
zbelka@amu.edu.pl

Ocena osiągnięcia habilitacyjnego, dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Jana Malca

I. Osiągnięcie habilitacyjne

Dr Jan Malec przedstawił jako swoje osiągnięcie habilitacyjne cykl trzech publikacji, które ukazały się drukiem w okresie od 2011 do 2015 roku. Ogólny tytuł osiągnięcia, ***Biostratygrafia dewonu i karbonu Gór Świętokrzyskich oraz centralnej części masywu małopolskiego na podstawie konodontów***, łączy główne elementy tych publikacji, tzn. wybrane przykłady zastosowania konodontów do datowania i biostratygraficznego podziału osadów dewonu i karbonu w Górach Świętokrzyskich i w centralnej części Masywu Małopolskiego. Ogólna tematyka nie jest nowa, gdyż konodonty są zwykle najważniejszym narzędziem stratygraficznym w badaniach morskich osadów paleozoiku na świecie od co najmniej lat pięćdziesiątych ubiegłego stulecia. W Górach Świętokrzyskich konodonty były zresztą już wielokrotnie używane i to nie tylko do celów stratygrafii, lecz również do rozważań facjalnych i do określania stopnia dojrzałości termicznej osadów.

Cykl publikacji rozpoczyna praca napisana w języku angielskim i opublikowana w czasopiśmie *Geological Quarterly* w 2011 roku pod tytułem *Biostratigraphy of the Emsian to Eifelian in the Holy Cross Mountains (Poland)*. Jest to opracowanie, przy powstaniu którego habilitant miał 50% udział. Artykuł przedstawia wyniki badań biostratygraficznych sekwencji osadów od górnego pragu do dolnego eiflu (dolny-środkowy dewon) rozpoznanych w 11 profilach wiertniczych. Do datowania i biostratygraficznej charakterystyki osadów zastosowano konodonty, spory, małżoraczki i otwornice. Oprócz tego autorzy podsumowali wszystkie dotychczasowe dane zawarte w bogatej literaturze na temat biostratygrafii dewonu dolnego i środkowego w Górach Świętokrzyskich. Wprawdzie opracowanie nie przynosi żadnych ogólnych wniosków wykraczających poza obszar Gór Świętokrzyskich, to jednak jest to praca bardzo pożyteczna. Jej wartość polega przede wszystkim na zebraniu wszelkich dotychczasowych danych stratygraficznych oraz wykorzystaniu ich do regionalnej korelacji osadów. Bez wątpienia opracowanie stanowi dobrą podstawę dla dalszych szczegółowych studiów dolnego i środkowego dewonu w Górach Świętokrzyskich, sekwencji osadów, których stratygrafia była dotychczas bardzo niedoskonała.

Druga praca, napisana również w języku angielskim, opublikowana została w czasopiśmie *Geological Quarterly* pod tytułem *The Devonian/Carboniferous boundary in the Holy Cross Mountains (Poland)*. Jest to podsumowanie danych litologicznych i faunistycznych z sekwencji osadowych z pogranicza dewonu i karbonu, które odsłaniają się, bądź zostały nawiercone, w południowej części Gór Świętokrzyskich. Zdecydowana większość danych wzięta została z literatury; habilitant pracował w przeszłości tylko nad dwoma z omawianych profili, nad sekwencjami z Kowali i z Rudy Strawczyńskiej. Opracowanie nie zawiera praktycznie żadnych nowych danych. Nowe jest jedynie porównanie fauny i warunków sedimentacji panujących w Kowali i w sekwencjami Reńskich Gór Łupkowych. Porównanie to jednak nie zostało zakończone żadnymi ogólnymi wnioskami, a ponadto dobór literatury o profilach niemieckich jest bardzo wybiórczy. Omawiane opracowanie cechuje niestety bezkrytyczne podejście do informacji zawartych w literaturze, co zapewne wynika z faktu, że habilitant nie jest specjalistą w zakresie fauny konodontowej przełomu dewonu i karbonu. Rozpoznać to można po kilku błędach w oznaczeniu konodontów przedstawionych na planszach. Mimo to recenzent uważa, że praca jest pożyteczna, albowiem podsumowuje w języku angielskim dane rozproszone w bardzo wielu pracach publikowanych po polsku i tym samym często niedostępnych dla czytelnika za granicą.

Trzecia część osiągnięcia habilitacyjnego to praca o tytule *Biostratygrafia utworów dewonu i karbonu z centralnej części Masywu Małopolskiego na podstawie konodontów* opublikowana została w *Biuletynie Państwowego Instytutu Geologicznego* w 2015 roku. Jest to opracowanie o charakterze biostratygraficznym, w którym habilitant opisał faunę konodontową pozyskaną z osadów węglanowych otworów wiertniczych Pągów IG1 i Węgrzynów IG1, zlokalizowanych w obrębie Masywu Małopolskiego. Na podstawie konodontów udokumentował sekwencje od żywetu (dewon środkowy) po wizen (karbon dolny). W obu profilach wykazał obecność luk stratygraficznych na pograniczu dewonu i karbonu. W dalszej części artykułu badane sekwencje zostały porównane to równowiekowych osadów w Górach Świętokrzyskich, w okolicach Krakowa i w rejonie Olkusza i Zawiercia. Niestety poza prostymi porównaniami facji i fauny habilitant nie przedstawił żadnej syntezy rozwoju depozycyjnego całego omawianego obszaru. Niekorzystnym aspektem jest również fakt, że artykuł opublikowany został w języku polskim, co ograniczy w dużym stopniu propagację wyników w literaturze międzynarodowej.

Reasumując należy stwierdzić, że osiągnięcie habilitacyjne dr Jana Malca ma znacznie mniejszy zakres niż wynika to z jego ogólnego tytułu. Prace dotyczą bowiem tylko wybranych odcinków dewonu i karbonu, a nie przedstawiają stratygrafii konodontowej tych systemów w Górach Świętokrzyskich i w centralnej części Masywu Małopolskiego w sposób całościowy. Praktyczną przydatność tych prac potwierdzają już pierwsze cytowania, mimo że chodzi o artykuły, które się dopiero niedawno ukazały. Naukowa wartość przedstawionych wyników jest dosyć umiarkowana; mają one jednak duże znaczenie praktyczne dla lokalnej geologii. Dlatego też przedstawione osiągnięcie zdaniem recenzenta **spełnia wymóg ustawy**, lecz jedynie w sposób minimalny.

II. Dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny

Dr Jan Malec jest absolwentem Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego. Studia magisterskie geologii w zakresie paleozoologii ukończył w roku 1977. Praca magisterska dotyczyła fauny małżoraczków z utworów najwyższej kredy i najniższego trzeciorzędu w Bochojnie nad Wisłą. W roku 1978 podjął pracę w Państwowym Instytucie Geologicznym, z którym związany jest do dnia dzisiejszego, przez cały okres swojej kariery zawodowej. Pracę doktorską na temat stratygrafii utworów z pogranicza dewonu dolnego i środkowego w regionie łysogórskim Gór Świętokrzyskich ukończył w roku 2002 pod kierunkiem Prof. Marka Narkiewicza.

Dorobek naukowy dr Malca jest bardzo obszerny. Składa się z kilkudziesięciu artykułów, blisko stu komunikatów naukowych, licznych prezentacji podczas konferencji i sympozjów naukowych oraz publikacji popularno-naukowych. Zdecydowana większość publikacji ukazała się w czasopiśmie lub innych wydawnictwach macierzystej instytucji, tzn. Państwowego Instytutu Naukowego. Spośród artykułów naukowych 3 prace ukazały się w czasopiśmie filadelfijskich. Ta niska liczba jest trochę myląca, albowiem habilitant publikował już wcześniej w periodykach takie jak *Acta Palaeontologica Polonica*, *Acta Geologica Polonica* i *Kwartalnik Geologiczny*, jeszcze włączeniem ich na listę JCR. Stąd sumaryczny impakt faktor (IF) jego prac jest bardzo niski i wynosi zaledwie 2,6. Mimo to wpływ prac habilitanta na literaturę geologiczną jest jednak zauważalny. Baza *Scopus* notuje 23 publikacje dr Malca, które były dotychczas 145 razy cytowane (nie licząc autocytowań). Wynikający z tych cytowań współczynnik h (Hirscha) wynosi 7. W tym miejscu należy zaznaczyć, że materiały przedstawiające dorobek naukowy habilitanta nie zostały niestety przygotowane w sposób optymalny i pozbawione są szeregu wymaganych informacji.

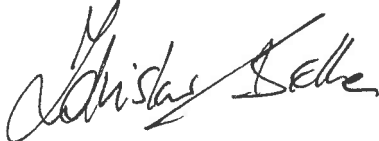
Dr Malec brał udział aktywnie w 10 konferencjach i sympozjach naukowych, które wszystkie odbyły się na terenie Polski. Kilka z nich było sympozjami międzynarodowymi, podczas których habilitant prowadził wycieczki terenowe. Z przedstawionych danych wynika, że dr Malec nie uczestniczył nigdy w konferencji zorganizowanej zagranicą. Negatywnym elementem jego działalności naukowej jest brak jakiegokolwiek współpracy naukowej z badaczami i ośrodkami zagranicznymi. Dotychczas nie prowadził też samodzielnie żadnych projektów badawczych finansowanych przez NCN, NCBiR, MNiSW, czy inne podobne agendy; nie odbywał żadnych staży w kraju i zagranicą. W ramach swoich obowiązków służbowych, jako pracownik Państwowego Instytutu Geologicznego, wykonał samodzielnie lub we współautorstwie szereg opracowań geologicznych, które nie zostały opublikowane, lecz trafiły do archiwów zamawiających je instytucji. Samodzielnie opracował dokumentacje do kilkudziesięciu geostanowisk na terenie Gór Świętokrzyskich. Wykonał też dwie recenzje wydawnicze artykułów opublikowanych w *Kwartalniku Geologicznym*. Za osiągnięcia zawodowe i naukowe dr Malec otrzymał kilkakrotnie nagrody Dyrektora Państwowego Instytutu Geologicznego, a w roku 2009 uhonorowany został nagrodą zespołową Ministerstwa Środowiska za udział w przygotowaniu Tabeli Stratygraficznej Polski.

Działalność dydaktyczna habilitanta jest raczej skromna, ale biorąc pod uwagę, że nigdy nie pracował w instytucji o charakterze dydaktycznym, należy bardzo podkreślić jego

zaangażowanie w organizację Kieleckich Festiwali Nauki, podczas których wielokrotnie wygłaszał referaty. Jest on ponadto współautorem konspektu dla nauczycieli geografii szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pod tytułem „Zrozumieć Ziemię”.

Podsumowanie

Oceniając działalność naukową i zawodową dr Jana Malca recenzent dostrzega obszerny dorobek naukowy o charakterze wynikającym ze specyfiki instytucji, w której był zawsze zatrudniony. Specyfika ta jest odpowiedzialna za dokumentacyjny charakter większości publikacji habilitanta. Słabszą stroną wniosku jest bez wątpienia „osiągnięcie habilitacyjne”, które składa się z prac o charakterze przeglądowym, powstałych na podstawie danych wielu autorów, pochodzących z literatury. Do pozytywów należy natomiast wkład dr Malca w popularyzację nauk o Ziemi. Zgodnie z *ustawą o stopniach naukowych i tytule naukowym...* do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada osiągnięcia naukowe uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową. Zdaniem recenzenta dorobek naukowy habilitanta spełnia te warunki, choć nie jest to dorobek o najwyższej wadze naukowej. Dlatego też recenzent rekomenduje dopuszczenie dr Jana Malca do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

(Prof. dr hab. Zdzisław Bełka)